

Formy zatrudniania pracowników. Prawa i obowiązki pracodawców i pracowników.

Materiał pomocniczy dla nauczyciela.

Autorka: Krystyna Nowak

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Cele lekcji.

- Analiza aktów prawnych i e-zasobów do określenia form zatrudnienia;
- Poznanie podstawowych form zatrudnienia;
- Poznanie praw i obowiązków pracownika i pracodawcy.

Cele sformułowane w języku ucznia.

Na dzisiejszych zajęciach:

- dowiesz się, jakie obowiązują akty prawne odnośnie zatrudniania pracowników;
- poznasz podstawowe formy zatrudniania pracowników;
- będziesz analizować i interpretować szczegółowe zapisy prawa pracy;
- poznasz podstawowe prawa i obowiązki pracowników i pracodawców;
- będziesz kształcić i doskonalić umiejętności: pracy w zespole, wyszukiwania, selekcjonowania i krytycznej analizy informacji, posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi.

Na Co Be Zu.

Po lekcji będziesz umiał/umiała:

- wymienić i krótko scharakteryzować podstawowe rodzaje umów o pracę i umów cywilnoprawnych, wskazując ich plusy i minusy;
- wskazać różnice pomiędzy umowami o pracę a umowami cywilnoprawnymi;
- wskazać elementy niezbędne w umowie o pracę, wybrać i wypełnić umowę o pracę lub umowę cywilnoprawną;
- wymienić podstawowe prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy;
- korzystać z e-zasobów związanych z prawem pracy;
- dzielić się zadaniami i współpracować w zespole.

Czy warto znać rodzaje umów o pracę?

Dlaczego?

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

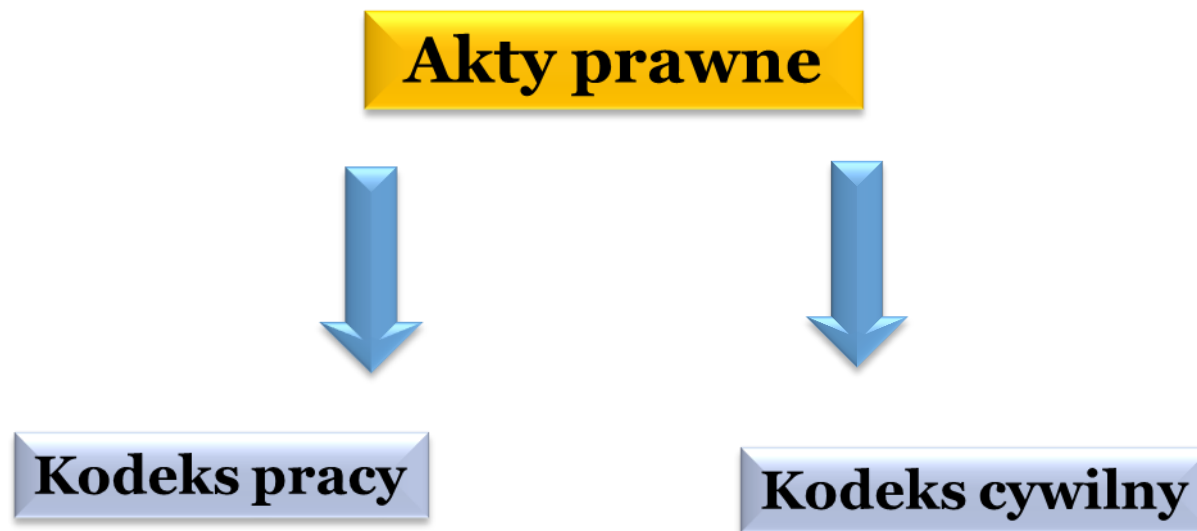

**CENTRUM EDUKACJI
OBYWATELSKIEJ**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Umowy o pracę.

Umowy o pracę.

Akty prawne

**Kodeks pracy
(umowy o pracę)**

**Kodeks cywilny
(umowy cywilnoprawne)**

na okres próbny

na czas wykonywania określonej pracy

na czas określony
(w tym na zastępstwo)

na czas nieokreślony

umowa o dzieło

umowa zlecenie

umowa agencyjna

Umowa na okres próbny.

Zawierana w celu sprawdzenia przygotowania zawodowego pracownika, jego kwalifikacji, umiejętności, przydatności na określonym stanowisku, nie stanowi przyrzeczenia zawarcia kolejnej umowy.

- zawierana tylko raz z jednym pracodawcą,
- czas trwania – maksymalnie 3 miesiące
- **sposoby rozwiązania:**
  - bez wypowiedzenia
  - za wypowiedzeniem
  - z upływem czasu, na jaki była zawarta
- **okres wypowiedzenia:**
  - 3 dni robocze, jeżeli okres próbny nie przekracza 2 tygodni
  - 1 tydzień, jeżeli okres próbny jest dłuższy niż 2 tygodnie
  - 2 tygodnie, jeżeli okres próbny wynosi 3 miesiące

Umowa na czas wykonania określonej pracy.

- zawierana, gdy pracodawca nie może dokładnie określić czasu potrzebnego do jej wykonania,
- ulega rozwiązaniu po zakończeniu przydzielonych zadań.

Umowa na czas określony.

Zawierana na określony w umowie czas.

- może być zawierana wielokrotnie z tym samym pracodawcą,
- okres zatrudnienia nie może przekraczać 2 lat,
- sposoby rozwiązania:
  - bez wypowiedzenia,
  - z upływem czasu, na jaki była zawarta,
  - na mocy porozumienia stron,
  - z dwutygodniowym wypowiedzeniem, jeśli trwała dłużej niż 6 miesięcy
- odmianą jest umowa na zastępstwo.

Umowa na czas nieokreślony.

Najkorzystniejsza, bo bezterminowa, pracodawcy najtrudniej ją rozwiązać, musi być podana ważna przyczyna.

- **sposoby rozwiązania:**
  - bez wypowiedzenia
  - za wypowiedzeniem,
  - na mocy porozumienia stron
- **okres wypowiedzenia – uzależniony od okresu zatrudnienia**
  - 2 tygodnie – pracownik zatrudniony krócej niż 3 miesiące
  - 1 miesiąc – pracownik zatrudniony co najmniej 6 miesięcy
  - 3 miesiące – pracownik zatrudniony co najmniej 3 lata

Umowy o pracę zawierane na podstawie „Kodeksu pracy”

Wspólne cechy:

- Pracownik zobowiązany jest do wykonywania czynności pod kierownictwem pracodawcy, w wyznaczonym przez niego czasie i miejscu.
- Za pracę musi otrzymywać wynagrodzenie, które w przypadku pełnego wymiaru zatrudnienia nie może być niższe od ustalonego przez państwo wynagrodzenia minimalnego.
- Pracownik ma prawo do płatnego urlopu, podnoszenia kwalifikacji na koszt pracodawcy, zasiłku na czas choroby, staż pracy wliczany jest do emerytury, a pracodawca odprowadza składki na ZUS.
- Pracownik może dochodzić swoich praw przed Sądem pracy.

Umowy o pracę zawierane na podstawie „Kodeksu cywilnego”.

Umowa – zlecenie – pracownik wykonuje określone (zlecone) czynności na rzecz pracodawcy.

Umowa o dzieło – pracownik zobowiązuje się do wykonania dzieła, osiągnięcia konkretnego rezultatu, np. napisania artykułu, wybudowania domu, uszycia sukienki.

Umowa agencyjna – stronami umowy są przyjmujący zlecenie (agent) i dający zlecenie (przedsiębiorca). Agent wykonuje zlecenie w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Jest to umowa o świadczenie usług.

Umowy o pracę zawierane na podstawie „Kodeksu cywilnego”.

Wspólne cechy:

- Pracownik dowolnie dysponuje swoim czasem i wybiera miejsce wykonywania pracy.
- Nie ma prawa do urlopu, zwolnienia lekarskiego, a staż pracy nie jest wliczany do emerytury.
- Jeśli umowa zlecenie jest jedyną pracą, pracownik jest zobowiązany do samodzielnego odprowadzania składki na ubezpieczenie zdrowotne – tylko wówczas otrzyma zasiłek na czas choroby i bezpłatnie skorzysta z porady lekarskiej.
- Może dochodzić swoich praw przed Sądem cywilnym.

Pracodawca woli zawierać umowy cywilnoprawne ponieważ oznacza to zmniejszenie kosztów zatrudnienia. Taki stan rzeczy jest niekorzystny dla pracownika

Umowa wolontariatu.

Zawierana na podstawie *Ustawy z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*

Porozumienie zawarte pomiędzy pracownikiem – wolontariuszem a przedstawicielem organizacji pożytku publicznego lub organu administracji publicznej.

- określa zakres prac, sposób i czas ich wykonania,
- wolontariusz wykonuje zadania nieodpłatnie, ale ma opłacone świadczenia ZUS,
- porozumienie można rozwiązać w każdej chwili.

Rozwiązywanie umów o pracę.

Rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia – dotyczy każdej umowy, gdy:

- pracownik ciężko naruszył podstawowe obowiązki pracownicze,
- pracownik w czasie trwania umowy popełnił przestępstwo, które uniemożliwia dalsze wykonywanie pracy,
- pracownik ze swojej winy utracił uprawnienia konieczne do wykonywania pracy,
- pracownik posiada orzeczenie lekarskie stwierdzające szkodliwy wpływ wykonywanej pracy,
- pracodawca naruszył w znacznym stopniu podstawowe obowiązki wobec pracownika

Rozwiązywanie umów o pracę.

Rozwiązanie umowy za wypowiedzeniem

- każda ze stron może z niej zrezygnować poprzez przygotowanie oświadczenia w formie pisemnej,
- należy je wręczyć pracownikowi albo pracodawcy w określonych przez „Kodeks pracy” terminach,
- w przypadku umowy na czas nieokreślony pracodawca nie może zwolnić pracownika bez podania ważnej przyczyny

Rozwiązywanie umów o pracę.

Rozwiązanie umowy za porozumieniem stron:

- pracownik i pracodawca podpisują oświadczenie i rozwiązują umowę w określonym czasie,
- taka forma nie dotyczy umowy na okres próbny.

Rozwiązanie umowy z upływem czasu, na jaki była zawarta:

- dotyczy umowy na okres próbny i czas określony

Umowa o pracę, zlecenie czy dzieło?

Co tracisz?

Co zyskujesz?

Co powinno się znaleźć w umowie o pracę?

Ustawa z dn. 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (stan prawny na 2014 r.)

Art. 29.

§ 1. Umowa o pracę określa strony umowy, rodzaj umowy, datę jej zawarcia oraz warunki pracy i płacy, w szczególności:

- 1) rodzaj pracy,
- 2) miejsce wykonywania pracy,
- 3) wynagrodzenie za pracę odpowiadające rodzajowi pracy, ze wskazaniem składników wynagrodzenia,
- 4) wymiar czasu pracy,
- 5) termin rozpoczęcia pracy.

§ 2. Umowę o pracę zawiera się na piśmie. Jeżeli umowa o pracę nie została zawarta z zachowaniem formy pisemnej, pracodawca powinien, najpóźniej w dniu rozpoczęcia pracy przez pracownika, potwierdzić pracownikowi na piśmie ustalenia co do stron umowy, rodzaju umowy oraz jej warunków.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Po dzisiejszych zajęciach.

Wiem .....

Umiem .....

Podobało mi się .....

Nie podobało mi się .....

Bibliografia.

1. *Jakie są rodzaje umów o pracę*, <http://poradnik.ngo.pl/x/503467>. [31 lipca 2014]
2. *Typy umów o pracę*, <http://www.pip.gov.pl/html/pl/porady/07062000.htm>, [31 lipca 2014]
3. *Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny. Tekst jednolity*. Dz.U. 1964 Nr 16 poz. 93. <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19640160093>. [31 lipca 2014]
4. *Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy. Tekst jednolity*. Dz.U. 1974 nr 24 poz. 141. <http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=WDU19740240141>. [31 lipca 2014]
5. *Ustawa z dnia 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Tekst jednolity*. Dz. U. z 2010 r. nr 234, poz. 1536, <http://www.przepisy.gofin.pl/przepisy,3,29,153,943,49398,20140718,art-42-53-wolontariat.html>, [31 lipca 2014]

